

Megjelenik minden vasárnap és csütörtökön.

Szerkesztőség és kiadó-hivatal:

Szabó Albert könyvnyomdáiban Kézdi-Vasárhelyt, hova úgy a lap beltartalmai részét illető közlemények, mint az előfizetések, hirdetések, nyilttéri cikkek stb. intézendők.

Nyilttéri cikkek soronkint 10 kr-ért közöltnak.

SZÉKELYFÖLD

Politikai, közgazdasági, társadalmi és szépirodalmi hirlap.

Előfizetési árak:

Egy évre . . . 6 frt — kr.
Fél évre . . . 3 frt — kr.
Negyed évre . . . 1 frt 50 kr.
Külföldre 1 évre 8 frt — kr.
Egyes szám ára 6 kr.

Hirdetések díja:

minden egyhasábos garmond-sorért vagy annak terfogatért 4 krajczár. Hivatásos hirdetések külön árszabály szerint számíttatnak. Ezenkívül minden beiktatásnál 30 krajczár bélyeg-díj fizetendő.

Felhívás előfizetésre.

A „Székelyföld“ című politikai, közgazdasági társadalmi és szépirodalmi, hetenkint 2-szer megjelenő hirlapra a következő árakkal előfizetést nyitunk:

Egy évre . . . 6 frt — kr.
Fél évre . . . 3 frt — kr.
Negyed évre . . . 1 frt 50 kr.
Külföldre egy évre . . . 8 frt — kr.

Előfizetési pénzek bármely időben elfogadtnak.

Lapunk azon előfizetőit, kik előfizetéseikkel még hátrálékban vannak, tisztelettel kérjük azoknak beküldésére.

Kérjük egyuttal t. előfizetőinket, szíveskedjenek előfizetéseiket minél előbb megújítani, hogy lapunk szétküldésében zavar ne forduljon elő.

A „Székelyföld“ kiadó-hivatala.

Iparunk, kereskedelmünk.

A szabad versenynek természetes következtése a termények és iparcikkek árának folytonos apadása, mely határát csak ott leli, hol a termelés már minimális hasznót sem hajt, s minthogy csak kárral folytatható, végre meg is szűnik. Az amerikai és ind. buza, az ausztráliai és délafrikai gyapju olcsósága kétségbe ejti gazdáinkat, kik többet termelnek, mint a mennyit az ország elfogyaszt, ugyanazért kivitelre utaltatnak legközelebb az osztrák ipartűző tartományokba, csak hogy az árakat mégis a londoni piac szabja meg, hol a világ versenye központosul. A cukor olcsósága megrontotta a mézes-kalácsosokat, most már a parasztyerek is csukrocskát nyaldogál és szopogat, inkább mint a mézeskalácsot. Mióta a petroleum általános használatba jött, a faggyuagyertyamártás megszűnt, a kurta

kocsmában és parasztházakban is lámpát látnak az ősi mécses helyett, s a mostani nemzedék nem is tudja már mi a koppantó, s mire használták azt. A gyapot- és juteszövetek alacsony ára csaknem megszüntették a durvább vásznak és lenszövetek készítését, a vasut-hálózat kiterjedése tönkre teszi a Duna-gőzhajózási társaságot és az osztrák Lloydot, az ezüst tultermelése Észak-Amerikában megrontja a valutát, nálunk s minden bimetalista államokban a villanyos világítás fenyegeti már a légszusz-társulatok nyereségét.

A nagy gyáripar, a fejlettebb s tökéletesebb termelés megöli egyrészt a tökéletlenebbet, s megnehezíti a létért való küzdelmet, de más részről a szegényebb osztályok értelmébe hoz oly cikkeket, melyek apáik s nagyapáik idejében a fényűzéshez tartoztak.

A parasztleányok selyemszalagot fonnak hajukba, a módosabbak selyembe is öltözködni tünne napokon, a polgárházban nem ritka többé az ezüst asztalkészlet. Olcsóbban élünk és öltözködünk, mint az előbbi nemzedék s az államhivatalnokok s intellektuális termelők kivételével, kiknek fizetése nem áll arányban a pénz vevőerejének apadásával, könnyebben is szerezhetünk pénzt, mint az előtt. A napszám s a munkás bére emelkedik, habár a socialista izgatók az ellenkezőt akarják bebizonyítani.

A szabad verseny azonban sokszor tultermelést idéz elő, s akkor kikerülhetetlen a válság, mely ezreket és százezreket tesz tönkre. Ennek kiküldésére csak két mód létezik, vagy a kínálatot meg kell szorítani, vagy a keresletet fokozni.

A kínálat megszorítására szolgálnak a vámok, csak hogy ezen rendszer kétélű fegyver, mert elzárja az államokat egymástól, vámháborút idéz elő köztük, termelésük fölösle-

gét pedig nem tudják elárusítani, holott nincs olyan állam, mely nélkülözhetné a kivitel, hol nyers termékeire, hol iparcikkeire nézve. Földművelő államoknak szükséges a védvám, hogy a gyáripart meghonosítsák, mindaddig, míg ez versenyképessé válik, azontúl a védvám mindig káros, s nem is akadályozza meg a tultermelést.

A legszükségesebb cikkek árának felhajtasát újabb időkben a nagy tőkepénzesek is gyakran megkísérelték az által, hogy az összes meglevő készleteket összevásárolták, s ideiglenes egyedúráságot teremtve, monopol-árakkal kizsákmányolják a közönséget. Ezen kísérlet ritkán sikerült, mint például Roth-schildnak, ki a világ minden higanybányáját megvette vagy kibérelte, s a higany árát tetszése szerint határozza meg. A petroleumkutat Amerikában és a napta-források a Kaspi-tengerparton kevés kezekbe jutottak, melyek a versenyt megszüntették, a tultermelést megakadályozták, de a nagy réztársulat Párisban csak úgy megbukott mint a kukorica-vállalat nálunk s a buzaring már egynehányszor Chicagóban. Az északamerikai törvényhozás azonban mégis szükségesnek tartotta az ily mesterséges megdrágításra szövetkező tőke-csoportosításokat bűnnek minősíteni, s ennek büntetését a büntető törvényszékekre bízni. A kínálat megszorítása nem sikerült eddigé sem államnak, sem a nagy tőke kombinációjának.

Sokkal sikerebb a kereslet fokozása, a mint azt gyakori példából látjuk, melyek közül itt csak kettőt hozunk fel. A papiriparnál lehetetlenné vált a tultermelés, mióta a régi patriarchalis kormányzat s közigazgatás helyébe a bürokratikus rendszer számtalan kimutatásaival, jelentéseivel és levelezéseivel lépett, a sajtószabadság következtében pedig

A „Székelyföld“ tárczája.

Hogyan utaznak ázsiai Törökországban.

(Folyt. és vége.)

Október 29-én este érkezünk meg a 40—50 ezernyi lakóval bíró, halmokon épült Aleppo városába, a hol a legelső khán (keleti vendéglő) egy kis alakú, piszkos, kormos czellával, a vasas és reteszes ajtóval meg a kecskelábokon álló pár deszkával a régi kor börtöneire emlékeztetett. November 5-én délután az Eufrát folyón keltünk át bárkán, s kezdtük tapodni Mesopotámia e részen meglehetősen kötörmelékies talaját. Első éjjeli szállásunk is egy 15 házu kurd faluban volt, a melynek neve Mürbi. Másnap kora reggel utunk indulva napkeletkor egy köves magaslát felől olyan busz magyárosan hangzó siphangot hallottunk; a mint közeledtünk, láttunk egy felezífrázott teve hátán elől ülni egy szép fiatal nőt, utána egy legényt, s azután egy másik nőt, az utána jövő tevév ült többet magával a dudás, a kiket még több teve követett két-három teherrel. Kérdésünkre azt mondták, hogy az első tevév ült a menyasszony, a vőlegény s a menyasszonyvezető. Eszembe jutott az ó-testamentomi kor, hisz e vidéken még ma is ugyanazt az állapot észlelhetők, a szekérről, kerék-ről az embereknek még fogalma sincs, sőt még a mongolok előtt is ismeretes pityóka Mesopotámia

e vidékén bámulat tárgya, tehát ismeretlen. Este felé Heveng nevű kurd faluba érkezünk s mondhatom, egész a Tigris partja közeléig ez volt legjobb állapotú falu, egy malmot hajtó kis patak (!) völgyében, jó buza, árpa, kender, dohány és pamut termeléssel. Minthogy a kurdok mohamedán létükre is nejeiket nem dugják el, este látogatásunkra jöttek nők férjeikkel együtt, sőt még étel-mutatványt is hoztak. Ez persze nem tetszett a török kardashoknak (testvéreknek), a kik azt akarták volna, hogy én is hajtssam ki a házigazdát lakából s én is fizessek törökösön ütlegekkel. Még Tetris, Mismis, Süerek és Kanak kurd állomásokon áthaladva, nov. 14-én a Karadsadagh-hegyen haladtunk át 2 és fél óra alatt; este pedig egy rablóbarlangban vonultunk meg, a hol az ajtón kívül egyéb nyílás sem volt s így képzelhetni a füstöt s a tea ízét, a melyet hajnalban főztünk; de füstös volta mellett is jól esett nekünk, de még a főnöknek is.

November 15-én érkezünk meg a négy világ-táj irányába egy-egy kapuval s 40 ezer lakossal bíró Diarbekir városába, hogy onnan az ott még meglehetősen kis Tigris folyón jussunk le Mosul (azaz Ninive) városáig. Minthogy e híres folyó sok helyt alig ér térdig is, a kurdok és arabok a régesrég találmányú tömlővel való átkelésre, hanem hosszabb vízi ut megtételére is alkalmazták, épen úgy mint Kelet-Indiában. E czélból a felfújt kecske-

bőröket bekötik jó erősen s karvastagságu gerendákra bizonyos távolságban egymástól megerősítik. A mi tömlőtutajunk, mert okulva a közösen bérelt lovakon, külön kottetttem egyet, állott 11 gerendából 7—7 tömlővel mindegyik. Ezen 11 gerenda egy néhány keresztgerendával összekötve képezi a kopasz tömlőtutajt, a melyet azon a vidéken mindenki keleknak nevez. Ezen alkotványra rá hánynak még egy kevés fa-galyat és kész. A ki akar, erre deszkából egy kutya-ketrecz felét tétet. Nekünk a Konstantinápolyban beszerzett tisztisátor meglévén, felhúztuk azt azon készülékre, a fa-galyakat betertítettük egy-két gyékényvel s készen volt a 12 napra való vízi jármű körülbelül 51 forintért.

Diarbekirbe való megérkezésünk után azonnal tudunkra adta volt a főnök, hogy november 19-ig mindenki készen legyen, mert egy percet sem fog várni. Mi mindjárt másnap megrendeltük a keleket, egy zsák kétszersültet, bevásároltunk lisztet, egy zsák faszenet, ezukrot, kávét, egy kis agyag tüzhelyet, gyergyát, a legszükségesebb főző-edényeket, s néhány tökkorsót megtöltöttünk az Engadi hegyekből való vörös borral.

Valamint keleknk, úgy élelmi szerünk is a mondott napon készen volt; a főnököt a méregette, mert az ő embere s a többiek szolgálai addig hazudoztak összevissza, hogy a keleket még csak azon napon kezdették kötni. Tehát az indulás a következő nap delére lett újból kitűzve. Én nőm

s a népevelés terjesztésével a hírlapok s olvasók száma s a papírfogyasztás napról-napra növekszik. A vasiparnak egy részről a vasut-hálózat folytonos kiterjedése adott új lendületet, más részről a fegyveres béke s a fegyverek folytonos tökélesítése következtében a fegyverkezésnek folytonos változása. A Wenzl-puskára következett a Wernder-, erre a Mannlicher-rendszer szűkebb kaliberrel s hasonló három változatot ment és megyn át a seregek főfegyverkezése Európa minden államában, a régi puskát felváltotta a hátultöltő, a hátultöltőt az ismétlő, s legújabb időben a szűk kaliber, a pénzügyminiszterek nagy kárára s bújára, de a vasiparosok hasznára és meglegedésére.

Mindez azonban nem elégséges; a tultermelésnek új piacokat kell szerezni, gyarmatok alapítása s oly országok megnyitása által, melyek eddig az európai civilizáció iparcikkei és kereskedése előtt el voltak zárva. Afrika belsejének fölfedezése ez által nyeri nevezetességét. Legalább is százötvenmillióra teszik a nagy pusztán tuli fekete lakosság számát. Mily nagy tér a kereskedő s a hittérítő számára, kik egymás kezére dolgoznak, mert a misszionárius megköveteli, hogy minden megkeresztelendő szerezsen fehér gyapot ingben jelenjen meg a keresztvíz alá, tanuljon szegyenkezni, hinni és angol shirtinget fogyasztani. Hátha még reá lehetne bérni a khinaiakat, vagyis inkább sinaikat, mert így nevezik magukat, hogy az északi hidegebb tartományokban selyemruhák helyett posztóba öltözködjének, mire a japániak már rá kezdenek szokni a társaság felsőbb rétegeiben! Mindezek az európai gyáriparnak megnyíló piacai, nem is említve Új-Guineát, Borneót, Sumatrát, melyeknek lakói előbb utóbb reá szorulnak az európai és amerikai iparcikkekre, s a tultermelés kalamitásainak elhárítására fognak szolgálni.

Mind ezen részekben, nem is említve az orosz Ázsiát, van még elég hely az emberiség elszaporodásának és a gyáripár czikkeinek elhelyezésére, mielőtt a Malthus által kifundált állapotok bekövetkeznének. (P. H.)

SZEMLE.

Az oroszok. Hogy nem volt alaptalan azoknak a föltevése, kik a „Hamburger-Nachrichten“-nek Ausztria-Magyarország ellen intézett cikkét Bismarck személyével hozták kapcsolatba; bizonyítja a berlini „Post“-nak egy szenzációs közleménye, mely feltűnőnek mondja, hogy a „Novoje

Vremja“, mely mult szerdán azt jelentette, hogy Bismarck herceg elfogadta tudósítóját, még mindig nem közölte ott az előre jelzett interviút, ellenben nagyfontosságú politikai cikket közöl a császári küszöbönálló oroszországi útjáról. A „Post“ idézi a „Novoje Vremja“ cikkének egyes pontjait, melyek olyan formán hangzanak, mint a „Hamb. Nachr.“ cikkének állításai, s az utóbbit védelmezve a következőket mondja: Németség tudja, hogy Oroszország hogyan fogadná azt a látogatást, s ha ez közönyös lenne Vilmos császárra nézve, akkor nem szánná el magát épen most erre a tüntető jellegű oroszországi utra.

Ezt a „tüntető jellegű oroszországi utat“ azonban az orosz sajtó egy része épen nem fogadja rajongással, úgy hogy a „Hamburger Correspondent“ s utána a „Norddeutsche Allgemeine Zeitung“ szűkségesnek tartja ráutalni az orosz lapoknak a német császár ellen való támadásaira.

Bulgária. A nagy Oroszország ismét csufos kudarcot vallott a kis Bulgária ellen. A porta, mint megerősítik, a macedóniai bolgár püspökök kinevezése ügyében ragaszkodott az előbbi elhatározáshoz és úgy tekintve az orosz tiltakozást, mintha nem is lett volna, úgy intézte el a kérdést, a mint a bolgárok kívánták. Miután a szultán mult hó 20-án kibocsátott irádéjában elvben helybenhagyta a püspök-kinevezést, egy másik, a mult hó 27-én kibocsátott iradéban felhatalmazta a portát arra, hogy a két kinevezett püspöknek megküldje a „berát“-ot, vagyis a beiktatási diplomát. Oroszország tehát ismeretes lépésével nem ért el egyebet, mint azt, hogy bebizonyította a bolgár népnek, hogy nemcsak nem pártolja nemzeti aspirációikat, de egyenesen el szeretné őket nyomni.

Mária Valeria főhercegnő menyegzője.

Julius 31-ikén Ischlben az egész lakosság lelkesült öröme mellett ment végbe az uralkodópár legfiatalabb leányának, Mária Valéria főhercegnőnek esküvéje. A lakadalmi ünnepélynek gyönyörű idő kedvezett. Már a kora reggeli órákban hullámozott az ünnepélyesen öltözött közönség a gyönyörűen feldíszített utcákon, melyek során az összes ablakok már 8 órákor tömve voltak nézőkkel.

Zajos, változatos köp tárult a szemlélő ölé. Felvonultak a sóbánya munkásai, oszlopsorban haladtak az iskolás fiúk ischli népviseletben. A menetet egy alig három éves ischli kis leányka nyitotta meg, kis kezében virágkosarat tartván. A tüzoltók, a sóbánya munkások, veteránok reggeli fél 8 órákor már megalkották a sorfalat. A felékesített házak mentén ember ember hátán tolongott. Az emelvényt díszes előkelő közönség szállotta meg, a házakon számos verses felírás volt olvasható. A templomban a padok nagy részét hölgyek foglalták el. Majd 50 ischli pár népöltözötben állott sorfalat a templomban.

Kilencz órákor érkeztek külön vonaton az uralkodóház vendégei Gmundenből, Frauenkirchenből. A pályaudvarból egyenesen a templomhoz hajtaták, hol ez időtájt már valamennyi meghívott vendég egybegyűlt s a részükre előre fentartott helyeket elfoglalták.

folytatni. „Csak épen azért, — mondtam neki — mert idegen vagyok. Aztán tudja-e főnök ur, hogy annak a rendőrnek puskája üres volt és egy töltenye sem volt?“

November 22-én reggel elhagyva a várost, a szélesebb terjedelmet öltöt Tigrisen vígabban haladtunk, a két partnak olyan magyar alföldi színezete volt, csakhogy inkább legelőnek látszott mind két part. D. e. 10 óra körül láttunk egy öreg kurd férfit a parton levetközni, ruháját egy kecskötömlőbe rakni s azután felfújva rá feküdni s ekként átuszni a meglehetősen széles Tigrist. Délután voltunk a balpartról jövő Zakhov mellékfolyónak két ágban való beömlésénél s így ismét dagadt a Tigris.

Másnap vasárnap, november 30-án a már csaknem Duna szélességű Tigrisen meglehetősen hűvös időben láttunk egy arab nőt egy lepedővel hátán s edényekkel fején egy kecskötömlőn feküdvén egész vígan eviczkelni a szemben levő partra igyekezve. Midőn tutajunk mellett elhaladt, még szerencsét kívánt nekünk török nyelven. Idáig is sok vízi és egyéb madarat láttunk, de ezen nap úgy tünt fel nekünk, mintha a gödények tulajdonképi országába jutottunk volna, mert szemünk nem volt képes azokat belepni. Este egy arab falu alatt megállván, egy óráig vártuk a három kisebb effendit. Ekkor a főnök a szolgálkat s a rendőröket keresésükre küldötte s tíz órákor éjjel csakugyan megtalálták őket egy pálinkás házban, a honnan aztán lovakat fogadva érkeztek meg az állomásra.

December 1-én tett utunkban a Tigris jobb

Reggeli 8 órákor Mayer udvari lelkész a császári villában csendes misét olvasott s feladta a jegyeseknek az urvasorát. A nászmenet $\frac{3}{4}$ 10-kor indult el a császári villából. Tíz zárt kocsi, melyekben kivétel nélkül fehér lovak voltak fogva, lassu menetben haladt. Az orgona ünnepi hangjaitól átrezgett templomba a vendégek a kocsikból kiszállva rögtön beléptek; az ajtónál a nászmenet a következő módon sorakozott: elől ment a vőlegény Ferencz Salvator főherceg délcze drago-nyos kapitányi egyenruhában vezetettve nővére Karolina Mária főhercegnőtől, ki világos kék ruhában volt öltözve.

Ezután következtek a nyoszolyó leányok, utánuk a menyasszony Mária Valéria főhercegnő drága fehér menyasszonyi ruhában, hosszú uszály-lyal, hosszú fátollyal és élő myrtusdísszel. Albrecht főherceg, a vőlegény öcsze dragonyos hadnagy egyenruhában volt öltözve, vezette a menyasszonyt, utánuk a vőfélyek. Ezután jöttek a menyasszony szülői a király, királyné, ki Rudolf trónörökös elhunytá óta most vetette le először a gyászruhát, sűrű selyem ruhában volt öltözve, sűrű tollakkal, capotkalappal, mely utóbbinak széle brilliáns csillagokkal volt szegélyezve. Utánuk következtek a vőlegény szülői, s a kíséretbeli hölgyek és urak zárták be a menetet.

Ó felségeik, valamint a vőlegény szülői az evangélium oldalán készített helyeikre mentek, a mátkapár a főoltár elé helyezett térdepelő elé állott meg, a vőfélyek és nyoszolyó leányok a mátkapár mögött félkörben állottak körül. Miután a magas vendégek kik elé ifjú leányok virágot szórtak, helyeiket elfoglalták, a mátkapár az oltár elé lépett s kezdetét vette az esketési szertartás, melyet Doppelbauer linezi püspök végzett. A menyasszony ült, a vőfélyek mellette állottak, míg a vőlegénytől jobbra a nyoszolyó leányok foglaltak állást. Minthogy a császári ház valamely tagjának házassági egybekelése a császári uralkodó hozzájárultával, beleegyezésével történhetik, esketési tanuk vagy násznagyok nem szokásosak és így ez alkalommal is hiányoztak.

A püspök olvasta a beszédet, mely a házassági szentség fontosságáról szólt; azután a jegyes pár-hoz a szokásos kérdéseket intézte; melyekre a menyasszony és vőlegény hangos „igen“-nel válaszoltak, miközben a menyasszony mélyen meghaj- totta magát szülői előtt.

A mint az esketés be volt fejezve, Valéria kezét csókolt szüleinek, kik megcsókolták leányukat.

A király és királyné hevesen zokogtak, a vőlegény szülei megölelték, megcsókolták menyüket és fiukat. A király és királyné hasonlóképp ölelték és csókolták meg vejüket.

A násznép zsongó orgonaszó mellett hagyta el a templomot, melyben legelől mentek ő felségeik, őket követte az udvar, azután a vőlegény szülei. A vendégek lépésben kocsiztak, mi közben a közönség közt levő számos magyar öket élénken üdvözölte. Féltenegy órákor az uralkodóház rokonai a gyógyteremben menyegzői lakodalomra gyűltek össze. Az asztal egyik hosszú oldalának közepénél az új pár ült, kiktől jobbra a király, balra a királyné foglaltak helyet. A királyné mellett Salvator Károly főherceg ült, a király mel-

partján néhány vályog-kunyhóból álló arab falu- kat láttunk, míg a bal parton kezdettek szép per- zsa faluk mutatkozni s a következő nap, decz. 2-án midőn már Mosulhoz közeledtünk, még több olyant láttunk. Dél előtt 10 órákor érkezünk a Tigris bal partja közelében heverő Ninive város romjával szemben, közvetlen a jobb parton fekvő Mosul városba. Egy óránál tovább bolyongtak a hordárok holmijainkkal, keresve az 40 ezer lakóju városban olyan khánt (vendéglőt), a melynek oze- lái legalább egy ablakkal bírnak, mert a legtöbben a nagyon is szűkre szabott szobákban betett ajtó- nál két személyre való levegőnek hely sem volt. Végre a Tigris partján fekvő kánban kaptunk egy ablakos szobát, a melynek elfoglalhatlan voltát mindjárt az éj beálltával megértettük. E vendég- lőtől nem nagyon távol egy meleg kénforrás van s ennek a Tigrisbe ömlő vizének gőze egy meg- tölté szobánkat, hogy csakhamar ki kellett szalad- nunk belőle s az ereszen tölteni az éjt.

A kelekesek kiszálltunk után csakhamar elad- ták a kelekfáját s a tiltakozásom daczára utköz- ben lopott fát is. Azután a kecskebőröket valamely karaván által alkalimlag visszavittették. Hivatalos dologgal elfoglalva körülbelül egy hétig marad- tunk e városban s ez alatt alig jutott annyi idő, hogy a hidon átmelve, a négyzei alaku földemel- kedést, Ninive helyét megnézzük. A mondott idő után új tömlőutajt kötetvén, mi és a harmadik rangú effendi családjával együtt elindultunk Bag- dadnak. A Tigris két partja ezen tal mindig nyílt maradt, kiálló sziklákról szó többé nem volt, de

lett Mária Immaculata főhercegnő. Az új párral szemben Stefánia főhercegnő, Károly Lajos főherceg ült. A király megindulva, rövid beszédet tartott az új párhoz. Tizenkettőkor a császári villában elbucuzás történt. Az egész császári család elkísérte a főhercegnőt a kocsihoz, mely után férjével elhajtottak.

Tanügy.

A tanítók nagy-gyűlése.

Magyarország néptanítói hosszú 12 év letelte után ismét nagy-gyűlést tartanak Budapesten Szent István napján. 22 ezer tanító, 4000 tanítónő, 1000 kisdidvónő s mintegy 2000 a népoktatás-ügy iránt hivatalosan is érdeklődő képezdei tanár, tanfelügyelő, árvaatya, nevelő s hitoktató, egy-egyével közel 30,000 oly egyén, kik a magyar nemzet kulturális fejlődésének nemes munkájában tetteleg résztvesznek, küldik el legkiválóbb tagjait erre az egyetemes gyűlésre, a melyen — mint az előbbeni hasonló gyűléseken is — bizonynyal nem fognak hiányozni más lelkes férfiak sem, kik átérzve a népoktatás ügyének nagy fontosságát, mindenkor megjelennek ott, a hol közoktatás-ügyünk fejlesztésének legfontosabb tényezői összegyűlnek, hogy aggódó orvosok gyanánt meg-megtapintsák azt az üdület, mely százados küzdelmek között elgyengült s ellenségektől körülvevett nemzetünk megizmosodásának, a századunkban már mindenhatóvá lett népműveltségnek lüktető-seiről tesz tanúságot.

Közmondásossá lett már hazánkban a tanítók szomorú anyagi helyzete, alkotmányos életünk kezdetétől szakadatlan sorozatban hangzik fel a panasz, hogy külföldi lovakért százazreket s a katonaság fegyvereinek javítására milliókat adunk évenként, míg a népoktatásügyre fordított összegeknek egy pár ezer forinttal emelése is nagy erőfeszítésbe kerül. Mind a mellett ki merészeli állítani, hogy az a napfény, melyet egykor B. Eötvös József felgyalasztott s mely a népoktatásügy fontosságát oly köztérhetővé tette, ma már halványodik s a nemzet jobbjai már közönyösekké lettek iránta? Nem. Nehéz politikai s társadalmi viszonyaink között akarattunk ellenére vergődünk gyakran nem kedvelt utakon, de nincs többé senki, ki a nemzet zömének művelését ne tartsa nemzeti feladatnak s nem lesz többé oly időszak, midőn kicsinylőleg beszéljenek az iskolák hatalmáról.

Lélekemelő példája ennek az emelkedett köztudatnak a tanítók egyetemes gyűlése is. Az ország kormányja, fájdalommal bár, de megkötött kezekkel tagadta meg azt a pár ezer forintot, mely a gyűlés rendezésére szükséges volt; felkelt a művelő társadalom s pár hét alatt krajczáros adakozásokból összegyűlt ez az összeg teljesen. Volt-e valaha Magyarországon gyűlés, melynek céljaira egyesek annyit adakoztak? Nem az első eset-e az, hogy a kormány vezérferfi, egy gr. Szapáry Gy. és gróf Csáky Albin, mint magán emberek, saját filléreikkel igyekezzenek pótolni azt, a mit mint kormányfőnek meg kellett tagadniuk? A közszellem hatalma az, azé a közszellemé, mely ma már világosan tudja, hogy a nemzetlét varázsereje

több nagyobb s így veszedelmes vizeséseken csuszunk le részben vízbe merülve keletünk első fele a tömlők daczára is. Nagyobb és nehezebb kelek-kekről az ilyen vizeséseknél partra szállnak az utazók s a mint a keles lecsuszott a vizesésen, újra felülnek.

Decz. 18-án akkor ébredtünk fel, midőn a Tigris bal partján megállott keletünk, mert a két parton veres téglából épült Bagdad híres városa mellett voltak. Már ugy hozzá valánk szokva a tömlőtutajon élni, hogy nehezünkre esett megválni; mert hisz nőm a kis sátorban törökösön gugyolva a kis agyag-tűzhelyen ugy megsütötte a palacsintát, mintha szárazföldön kényelmes konyhában lett volna. Én meg jó nargiló (vazipipa) mellett kényelmesen tanulmányozgattam a csak utközben kéziratban kapott utasításokat a pénzügyi kezelesek-nél előforduló csálások felderítésére. S a többszöri félelem daczára is oly jóízűn aludtunk a tömlőtutajon, mint talán sehol másutt.

Reggeli 8 órakor jött a partra a kormányzó titkára, hogy minket a palotába vezessen a fogadásra. Ez alatt német s az effendinék a legközelebbi khanba szállásolták be.

Ekként ért véget a Konstantinápolyból szünetelésekkel együtt 71 napot tevő utazás, a melyet mivel és összetartó társaságban tenni meg valódi élvezet lett volna.

Bálint Gábor.

a közművelődés, s melynek hatalma alatt mély értelműnek tűnik fel koszosz ironknak, Jókainak ismert mondása: „Magyarországot még egyszer meg kell hódítani, s e nagy feladat a néptanítókra vár.”

Lázasan működő korunkban napról-napra következik a gyűlések s az egyetemes gyűlések sem tartoznak a ritkaságok közé. Sokan látszólag méltán kérdehetik tehát: vajon nem tulságos-e ez a nagy zaj egyetlen gyűlést s nem egyet, habár jóakarati, tulbzogalma idézte-e elő azt az áldozatkészséget is?

(Folytatása következik.)

Különfélék.

— **Állami felügyelet.** A brassó — zernesti, brassó — sepsiszentgyörgy — kézdivásárhelyi új vasút építése már megkezdődött és serényen foly. Az építési állami felügyeletével a kereskedelmi miniszter Brassó megye területére Fellner Lajos, Háromszék megye területére Bartha László magyar állami vasúti mérnököket bízta meg; előbbi Brassó, az utóbbi Sepsiszentgyörgy székhellyel.

— **Áldomás Alcsuthon.** Magyaros szokás szerint József Agost főherceg fényes sikertű érettségi vizsgájára f. hó 24-én iták meg az alcsuthiak az áldomást, a mely egész népünnepevénylő nőtte ki magát. Kormos üstökben készítették szabad ég alatt a gulyást, egy nagy bordó pedig a legvárból való borral megcsapoltan, várt a vendégekre. Aztán megszólalt a cigányzene s kezdetét vette a mulatság. A fiataloknak tizes csárdában telt kedve, melyet végülkül járt. József főherceg magyaros polgár ruhában, József Agost és László főhercegekkel késő estig a mulatók között időzött s midhármán többekkel szívélyesen beszélgettek. Este 7 órakor a népiünnepevényen megjelent Klotild főhercegnő és Mária Dorottya főhercegnő, Sztráray Irma grófnővel. Este 9 órakor az alcsuthi önkéntes tűzoltók sikerült táklyás menetet rendeztek és parancsnokuk, Sibits Adolf beszédet mondott, melyben a lakosság örömet tolmácsolta a főherceg-maturáns sikere fölött. A lakosság viharosan éljenzett. A beszédre József Agost főherceg válaszlott s a tűzoltókat és a lakosságot is biztositotta jó indulatáról. A szép ünnepevénynek csak a késő éjszaka vetett véget.

— **Lópatkolási tanfolyam Háromszéken.** Gróf Bethlen András földművelésügyi miniszter — mint a „K. írja” — elhatározta, hogy Háromszék megye lötenyészése érdekében az őszön lópatkolási tanfolyamot állít Sepsiszentgyörgyön.

— **A vizaknai halott.** Mult számunkban jelentették, hogy a vizaknai elárasztott tárnából ismét egy honvéd holtteste került felszínre. A B. H.-ban a holttest felfedezéséről a következő részleteket olvassuk: Vasárnap délelőtt tűnt elő a holttest. Egy arra járó pénzügyi fővigyázó látta, a mint fejfel kibukott a vízből s aztán hasra bukva uszni kezdett. Azonnal hozzáláttak néhányan a jelen voltak közül a holttest kivételéhez. Ifj. Deésy Boldizsár, városi hivatalnok vette ki nagyon ügyesen, majdnem minden segédesszköz nélkül, csupán egy létra segítségével. Másnap délután bontotta fel König dr. szombi törvényszéki orvos a 185 cm. magas, 60 cm. vállszélességű hatalmas testet. A halott husa teljesen piros s gyomrában, májában, szívében számos sókristályt találtak. Gyomrában meglehetősen mennyiségű sóvíz is volt. Négy lött és két vágott seb van rajta; az egyik lövés a szájon ment be és hátul a koponyán jött ki. Jobbkarján a könyökénél óriási kardvágás. Az egyik lövés a mell közepén van épen. Teljesen fehér-piros a halott bőre, akár egy élő emberé. Körülbelül 36—40 éves, jól kifejtett ember volt a szegény honvéd; feje egy pár helyen össze van roncólva, mind a két szeme kifolyt, de foga, nyelve ép. Hajnincs az egész testen. Megelőzőleg egy szombi fényképész lefotografálta — kopsorban — a halottat.

— **1481 kiló arany.** A legközelebb megnyíló aradi kiállításon be fogják mutatni a rudai 12 apostolbányának és néhány ízsomszédos bányának négy évi aranytermését, természetesen csak jeltépesen. Egy arannyal befutottat piramis lesz felállítva, mely összesen 1481 kiló, tehát majdnem 15 méter-mázsza tiszta aranyat jelent. Az 1886/87-iki üzlet-éven — mint az E. H. jelenti — termeltek 114 kg. aranyat. 1887/88-ban 200 kilót, 1888/89-ben 470 kilót és 1889/90-ben 688 kilót. Hogy a termelési képesség még mindig fokozódik, mutatja az, hogy a legközelebb lefolyt június havában 79 kiló tiszta aranyat nyertek. A piramis tehát elég impozánsul fogja bemutatni az erdélyi aranybányák termelőképességét.

— **Magyar parancsszó a közös hadseregben.** A minap az a ritkaság esett meg Szegeden, hogy m. kir. honvédtiszt magyarul vezérelt közös hadseregbeli katonákat. Ez eset ugy történt, hogy König br. tábornakszernagy jövelele alkalmából, a marstéri kaszárnnyába kitüntetésből honvéd diszörtség vonult ki. Ezt a diszörtséget vezette ki Szávu György honvéd-főhadnagy s az örséget, az ottani közös hadseregbelivel együtt, ő osztotta szét, magyar pa-

rancesszóval. A „halbrechts“-hez szokott bakák pompásan megcsinálták a „féljobb“-ot.

— **A temesvári lottógyűben** a vizsgálóbíró telyesen befejezte a kir. tábla által elrendelt pótvizsgálatot. Most még csak az országos vegyész szakvélemény hiányzik. A vegyész szakvélemény természetesen fontos corpus delictitől fosztotta meg a per anyagát, mert a sötét tokok, mikor a festéket keresik rajtuk, telyesen megsemmisülnek. A pótvizsgálat eredménye, hír szerint, inkább a vádnak szerzet újabb erősségeket, mert azok az iratok, melyeknek a Püspöky József és Szobovits Károly vagyonosodásának tiszta eredetét kellett volna bizonyítaniok, vagy telyességgel közömbös, vagy épen terhelő adatonak bizonyultak. Újból meg lett állapítva, hogy Püspökyék, kiknek régebben nagyobb vagyonuk nem volt, 1887-től kezdve, a mikor Farkas az első ternő nyerte, egyszerre szinte duskálni kezdtek az ezerekben. Szobovicsra vonatkozólag valótlannak bizonyult, hogy anyósa, Börösökine, székesfehérvári lakos támogatta anyagilag. Fontos feladata volt a pótvizsgálatnak az is, hogy kiderítse, vajjon csakugyan tett-e Farkas az ismert 10 számra az évek során 50,000 forint, egy, a mint azt a végtárgyalás során állította. Mint hírlik, a lottóhivatalok jelentéseiből kiderül, hogy a tudvalevő tíz szám a legutóbbi 13 év alatt a bécsi, szombi, temesvári, budai és trieszti lottóban egyáltalán nem is lett megrakva.

— **Véres szerelmi dráma.** Polyák József jómódu antalfalvi (Nagy Becskerek) parasztagazda régebbi idő óta tiltott szerelmi viszonyt folytatott Horesch Juliával, a falu legszebb menyecskejével. Pár nap előtt a menyecske oda izent Polyáknak, hogy vége köztük mindennek. Polyák, ki egyuttal megtudta, hogy az asszony mással kötött viszonyt, borzasztó dühbe jött és véres boszút esküdött hűtlen szeretőjének. Másnap este 7 órakor a nyit. utcán megleste és mikor egy boltból kilépett, éles konyhakéssel az asszonyra rohant, hét szurást ejtven rajta, melyek közül az egyik szívet szurta keresztül, úgy, hogy röktön szörnyet halt. A véres kést azután odaszurta áldozata mellé a földre és elment a szolgabíróhoz, hogy fejlejtse magát. A meggyilkolt asszony három gyermeknek volt anyja.

— **A királyné néni.** Gasteinban történt, a mult napok egyikén, a mikor még ott volt az udvar. — A királyné éppen rendes sétáját végezte. Utközben egy kis magyar fiu vonta magára a királyné figyelmét. A két éves gyermek, a ki nevelőjével mulatott a zöldben, a királyné láttára felkiáltott: „Ott megy a néni!” — A királyné mosolygot s magyarul kérdezte az élénk ficskától: „Hogy hívnak, gyermekem?” — „György, nénikém” — felelt a gyermek bátran. A nevelőnő aztán megmagyarázta a ficskának, hogy az a néni nem „néni”, hanem királyné. Másnap, mikor a kis György meglátta a királynét, lekaptá szalmakalapját s torka szakdtából kiáltotta: „Eljen a királyné néni!” — „Te nagyon kedves gyermek vagy”, — felelte a királyné s megsimogatta a gyermek örömtől sugárzó arcát.

— **Krónikás adoma.** II. Frigyes egy huszárezred fölött tartott szemlét s mindenekelőtt fölvilágosítást kért az ezred tisztjeiről. Az ezredes dicsérete mindeniket, csak egy kapitányt korholt s ajánlatosnak tartotta áthelyezését. — Miért? — kérde a király. — Mert... iszik — jelenté az ezredes, a ki tudta, hogy minden gyöngeségek között a király előtt ez a leggyűlöltebb; a kapitánytól pedig, a kivel ellenséges lábon állt, így remélt megszabadulhatni. A király végig nézte az ezred gyakorlatait s nagy meglepetéssel tapasztalta, hogy a részségesség vádjával illetett kapitány százada viselte magát a legjobban, míg a többi csak felette gyengén felelt meg feladatának. Gyakorlat után a király magához hívta az ezredet és ezt mondta neki: — Tudja mit? ... ígyék ön is!

— **Köszönetnyilvánítás.** Dálpártoló helybeli elemiiskolás és algimnáziumi tanulók, szülők és ismerők gyönyörködtetésére színi előadást rendeztek, melynek jövedelmét 6 forint 3 krt a helybeli ref. egyházi dalárda alapjának gyarapítására adományszóván, sietek a nyilvánosság terén nyugtázni és elismerő köszönetet nyilvánítani. K.-Vásárhely, 1890. augusztus 2-án. Baló László, a ref. dalárda id. elnök.

— **Érdekes mindenkinek,** ki a tisztaság iránt érdeklődik. A „Zacherlin” a legkitünőbb szer minden rovar ellen, az egyedüli hatásos szer a rovarok és peték gyors és alapos kiirtására. Elpusztítja a poloskát és balhákát; alaposan megtakarítja konyhákát a schváb-bogarak és petéitől; a leggyorsabban megszabadít a legyeketől; megvédi házi állatainkat és növényeinket mindennemű kártékony férgek és rovaroktól és az által következhető betegségektől; sőt hatása van és alaposan kiirtja a fejtetűt is. Ennél fogva a legjobban ajánlható lakások, konyhák, istállók, kertek, szobavirágok, sőt madárkalitkák tisztítására is. Különösen vendéglők, kocsimák, borkereskedések és szücsöknek s főleg minden embernek elkerülhetetlenül szükséges, ki a tisztaságra és egészségére valamit ad. Minden valódi „Zacherlin” védjeggyel és „J.

Zacher" névvel van ellátva, mi által a közönséges rovarporoktól, melyek nyitva, sőt idegen üvegekben, dobozokban vagy utánozott csomagolásokban árulhatnak, megkülönböztethető. Ezért kérjen minden vevő határozottan „Zacherlin“-t és megfigyelve a „J. Zacherl“ feliratot utasítsa vissza a hamisítványokat. Felhívjuk egyébiránt a t. olvasó közönség figyelmet a mai számunkban megjelent hirdetményre.

ROVID HIREK.

Székesfehérvárott pinczettüz pusztított Lechner Gyula raktárában. Nagyobb mennyiségű spiritusz égett el. A kereskedő egyik inasának balkarja oltság közben összeégett. — **A szegedi** tanyákon a napokban Csepe Zsófi 18 éves leány, gyermeket szült a tengeri földön s a szegény kis teremtest elásta. Másnap a kutyák kikaparták a holttestet s ekkor a bűntény kiderült. A lelketlen anyát elfogták. — **A székely iparmúzeum** véglegesen megállított építkezési tervszete Budapestről leérkezett, de sajnos, az idő előhaladottsága miatt, az idén valószínűleg nem lesz felépíthető. — **Előpatakon** a fürdővendégek száma — a legutóbbi kimutatás szerint — 770-re megy. — **Hunyadmegye** alispánja intézkedett, hogy a régi piskii hídból — melyen tudvalevőleg 1849. febr. 9-én annyi honfi vére ki-folyt — egy meglehetősen ép tölgyfa-oszlop bemutattassék az aradi kiállítás történelmi osztályá-ban.

Felélős szerkesztő és kiadó-tulajdonos:
Ifj. Dobay János.

Nyílt tér.*

Fekete selyem-szövetek 60 krtól 11 frt 65 krig méterenkint.
Sima és mintázott (180 különböző minőségben). Küld egész öltözetekre és darabonként portó- és vámmentesen **G. Henneberg** (cs. és kir. udv. szállító) Zürichben. Minták postafordultán. Levelekre 10 kros bélyeg ragasztandó.

* E rovatban megjelent közleményekért felelősséget nem vállal a szerk.

Szám 3694 /1890.

tkvi.

Arverési hirdetményi kivonat.

A kézdivásárhelyi kir. törvényszék, mint telekkönyvi hatóság közli, hogy a kézdivásárhelyi ev. ref. iskola-alap végrehajthatónak kézdivásárhelyi Popovics András s neje végrehajtást szenvedők elleni 400 frt. tőke követelés és járulékai iránti végrehajtási ügyében a kézdivásárhelyi kir. törvényszék területén levő Kézdi-Vásárhely határán fekvő, a kézdivásárhely-kantai 650. számú tjkvben 1265. hr. sz 50 frt, 1283. hr. sz. 448 frt, 1288. hr. sz. 16 frt, becsértékű ingatlanokra az árverést a fennebb ezennel megállapított kikiáltási árban elrendelte, és hogy a fennebb megjelölt ingatlanok az 1890. évi szeptember hó 3-ik napján d. e. 9 órakor a telekkönyvi irattár helyiségében megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alól is eladatni fognak.

Arverezni szándékozők tartoznak az ingatlanok becsárának 10%-át készpénzben vagy az 1881. 60. t.-cz 42. §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi november hó 1-én 3333. sz. a. kelt igazságügyminiszteri rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapírban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. évi 60. t.-cz. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt át-szolgáltatni.

A kir. törvényszék, mint telekkönyvi hatóság.

Kézdi-Vásárhelytt. 1890. évi június 2.

Gaál István,
kirendelt egyesbíró.

Newyorki Germania

életbiztosító társaság

alapított 1860-ik évben.

Biztosítási állag 1889.
év végén

M. 226.319,585.

Tiszta vagyon 63 010,357.

Európában elhelyezett tőkék 5.854,622.

Kiváló előnyös díjtablázatok és biztosítási módok.

Magyarországi vezérképviselőség

Budapesten, VI. Gyár-utca 13.

Új találmányok

szabadalmaztatnak minden államban

Benedek Lajos és Társai

szabadalmi irodája által

Budapesten, Múzeum-körút 10. sz.

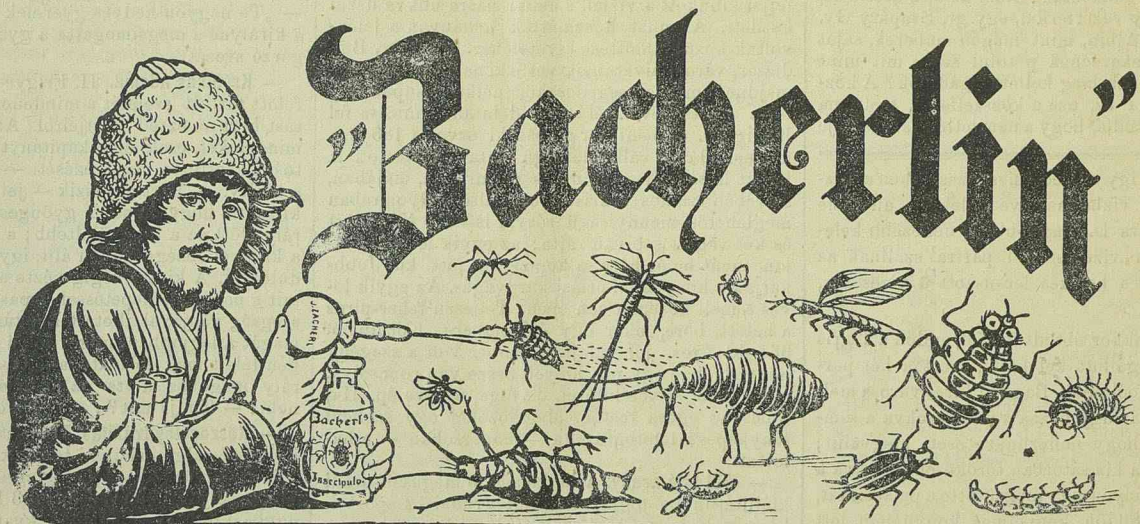
A nagymélt. Miniszterium által

a föltalálók bizalmába ajánlva.

Évenként 500-nál több

szabadalmat eszközöl ki.

T e s s é k m e g g y ő z ő d n i , h o g y a

legjobb és leghatásosabb szer minden rovar ellen,

mivel nincs több oly szer, a mely oly feltűnően és gyorsan minden rovarat a legalaposabban kiirtson. A vásárlásnál ennél fogva ne vezettesse magát félre, hanem kérjen **üvegben „J. Zacherl“ felirattal ellátott** valódi „Zacherlin“-t és nem nyitva árult port, vagy hamisítványt. Ne mulassza el azonban a „Zacherlin“-nel senki egy „Zacherlin“-megtakarító porzót 30 krért vásárolni, mivel ezen ujonan feltalált porozó készülék a „Zacherlin“-hatását mintegy háromszor fokozza

K a p h a t ó :

K.-Vásárhelytt Jancsó Géza gyógyszer-tárában	Csik-Karczfalván Boltresz Ferencz nél	S.-Sztgyörgyön Betegh Bálint gyógy-tárában
„ Kovács Ferencz „	Csik-Szeredában Gál József kereskedésében	„ Dávid György „
„ Csiszár Pál kereskedésében	Előpatakon J. Müller gyógyszer-tárában	„ Goldstein Jakab keresk.
„ Dávid János „		Uzonban Temesváry G. és Fia nál

Nyomatott Szabó Albertnél Kézdi-Vásárhelytt.